

KULTUURIMINISTER

MÄÄRUS

2026. a nr

Kohanemisprogramm

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu kodaniku seaduse § 49¹ lõike 3, välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse § 96 lõike 3 ning välismaalaste seaduse § 223¹ lõike 1 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Reguleerimisala

Käesoleva määrusega kehtestatakse kohanemisprogramm, kohanemisprogrammis osalemisse suunamise ning selles osalemise tingimused ja kord.

§ 2. Mõisted

(1) Uussisserändaja käesoleva määruse tähenduses on täisealine isik, kes on vähem kui viis aastat Eestis seaduslikult elanud ja kes on:

- 1) välismaalane, kellele on antud Eestis tähtajaline elamisluba välismaalaste seaduse alusel;
- 2) Euroopa Liidu kodanik, kes on omandanud Eestis tähtajalise elamisõiguse Euroopa Liidu kodaniku seaduse alusel;
- 3) Euroopa Liidu kodaniku perekonnaliige, kellele on antud Eestis tähtajaline elamisõigus Euroopa Liidu kodaniku seaduses sätestatud alusel;
- 4) rahvusvahelise kaitse taotleja, kellele on antud õigus Eestisse siseneda ja Eestis viibida välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse alusel;
- 5) rahvusvahelise kaitse saaja ja tema perekonnaliige, kellele on antud Eestis tähtajaline elamisluba välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse alusel;
- 6) ajutise kaitse saaja ja tema perekonnaliige, kellele on antud Eestis tähtajaline elamisluba välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse alusel.

(2) Kohanemisprogramm käesoleva määruse tähenduses on riiklik koolitusprogramm uussisserändaja Eestis kohanemise toetamiseks. Kohanemisprogramm koosneb kohanemisprogrammi teemamoodulitest ja eesti keele õppest.

§ 3. Kohanemisprogrammi eesmärk ja korraldaja

(1) Kohanemisprogrammi eesmärk on toetada uussisserändajate rändeprotsessi ja kohanemist, andes neile teadmised Eesti riigi ja ühiskonna toimimisest, Eesti kultuuriruumist ja ajaloost, igapäevasest toimetulekust, digiriigi ja digiteenuste kasutamisest ning töö, ettevõtluse, õppimise ja pereeluga seotud küsimustest, ning eesti keele omandamist.

(2) Riik korraldab lähtudes Euroopa Liidu kodaniku seaduse § 49¹ lõikest 5, välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse § 96 lõikest 1 ja välismaalaste seaduse § 223¹ lõikest 2 kohanemisprogrammi Integratsiooni Sihtasutuse kaudu, mis on loodud eri keele- ja kultuuritaustaga inimeste Eestis ja eesti kultuuriruumis lõimumise, sh kohanemise ja keeleõppe toetamiseks.

2. peatükk

Kohanemisprogrammis osalemisse suunamine

§ 4. Kohanemisprogrammis osalemisse suunamine

- (1) Uussisserändaja suunab kohanemisprogrammis osalema Politsei- ja Piirivalveamet, kui:
- 1) välismaalasele, rahvusvahelise kaitse saajale ja tema perekonnaliikmele, ajutise kaitse saajale ja tema perekonnaliikmele tehakse teatavaks otsus tähtajalise elamisloa andmise või pikendamise kohta;
 - 2) Euroopa Liidu kodanikule edastatakse teavitus elamisõiguse omandamise kohta;
 - 3) Euroopa Liidu kodaniku perekonnaliikmele tehakse teatavaks otsus tähtajalise elamisõiguse andmise või pikendamise kohta;
 - 4) rahvusvahelise kaitse taotlejale on antud luba Eestisse siseneda ja Eestis viibida.

(2) Alla 18-aastast uussisserändajat ei suunata kohanemisprogrammis osalema.

§ 5. Osalemisvõimalustest teavitamine

(1) Pärast uussisserändaja suunamist kohanemisprogrammis osalema teavitab kohanemisprogrammi korraldaja isikut talle käesoleva määruse § 6 alusel ette nähtud teemamoodulitest ja keeleõppest ning nendes osalemise võimalustest.

(2) Teavitamisel arvestatakse kohanemisprogrammi teemamoodulite ja keeleõppe kättesaadavust ning uussisserändaja varasemat osalemist kohanemisprogrammis, sealhulgas läbimata teemamooduleid ja keeleõpet.

3. peatükk

Kohanemisprogrammi sisu ja selles osalemise tingimused ja kord

§ 6. Kohanemisprogrammi sisu ja maht

(1) Kohanemisprogramm koosneb teemamoodulitest ja eesti keele õppest ning on üles ehitatud sihtrühmapõhiselt, arvestades uussisserändaja Eestis viibimise alust.

(2) Käesoleva määruse § 2 lõike 1 punktides 1–3 nimetatud uussisserändajatele koosneb kohanemisprogramm teemamoodulitest, milleks on baasmoodul, digimoodul ning töö-, ettevõtlus- ja peremoodul, ning eesti keele õppest tasemetel A1–B1. Kohanemisprogrammis osalemine on nimetatud sihtrühmale vabatahtlik.

(3) Käesoleva määruse § 2 lõike 1 punktis 4 nimetatud uussisserändajale on kohanemisprogrammis osalemine kohustuslik sisseelamismooduli ja eesti keele õppe A1-taseme osas. Nimetatud uussisserändajal ei ole täiendavalt õigus osaleda muudes kohanemisprogrammi teemamoodulites ning eesti keele õppes tasemetel A2 ja B1.

(4) Käesoleva määruse § 2 lõike 1 punktis 5 nimetatud uussisserändajale on kohanemisprogrammis osalemine kohustuslik baasmooduli rahvusvahelise kaitse saajale ja eesti keele õppe tasemetel A1–B1 osas. Nimetatud uussisserändajal on täiendavalt õigus osaleda ka muudes kohanemisprogrammi teemamoodulites, kui baasmoodul või käesoleva määruse §-s 8 nimetatud lühimoodul on läbitud.

(5) Käesoleva määruse § 2 lõike 1 punktis 6 nimetatud uussisserändajale on kohanemisprogrammis osalemine kohustuslik baasmooduli ajutise kaitse saajale ja eesti keele õppe A1-taseme osas. Nimetatud uussisserändajal on täiendavalt õigus osaleda üksnes digimoodulis ning eesti keele õppes tasemetel A2 ja B1.

(6) Kohanemisprogrammi teemamoodulite sisu, maht ja õppevormid on sätestatud käesoleva määruse lisades 1–7.

(7) Keeleõppe eeldatav maht on vähemalt A1-tasemel 100, A2-tasemel 150 ja B1-tasemel 250 juhendatud akadeemilist tundi.

§ 7. Kohanemisprogrammis osalemine ja läbimine

(1) Kohanemisprogrammis osalemist arvestatakse eraldi iga läbitud teemamooduli ning eesti keele õppe taseme kaupa.

(2) Teemamoodul loetakse läbituks, kui uussisserändaja on osalenud vastava teemamooduli õppekavas ettenähtud mahus ja viisil.

(3) Teemamoodulit saab kohanemisprogrammi raames läbida ühe korra, välja arvatud käesoleva määruse § 2 lõike 1 punktis 5 nimetatud uussisserändaja, kes võib baasmoodulis või selle osas osaleda korduvalt.

(4) Eesti keele õpe loetakse läbituks, kui uussisserändaja on osalenud keeleõppes käesoleva määruse §-s 6 ette nähtud tasemel ja mahus.

(5) Eesti keele õppes ei pea osalema uussisserändaja, kes omandab eesti keeles põhi-, kesk- või kõrgharidust.

(6) Kui uussisserändaja on läbinud kohanemisprogrammi keeleõppe või kui ta on viimase viie aasta jooksul läbinud riigieelarvest või välisvahenditest rahastatud kohustusliku taseme keeleõppe, ei võimaldata talle üldjuhul tasuta samal tasemel kohanemisprogrammi keeleõppes.

(7) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikele 6 loetakse keeleõppe läbimiseks seda, kui uussisserändaja on:

- 1) sooritanud eesti keele tasemeeksami ja tal on selle kohta Haridus- ja Noorteameti väljastatud kehtiv tasemetunnistus;
- 2) läbinud vastava taseme eesti keele õppe kohanemisprogrammi väliselt ning tal on selle kohta A1-taseme puhul koolitaja väljastatud tunnistus ning A2- ja kõrgema taseme puhul Keeleameti tegevusloaga koolitaja väljastatud tunnistus.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud juhul esitab uussisserändaja kohanemisprogrammi korraldajale tõendi hariduse omandamise kohta ja lõikes 6 sätestatud juhul tunnistuse keeleõppe läbimise kohta.

(9) Uussisserändajal on õigus katkestada eesti keele õpe üks kord iga keeleoskustaseme (A1–B1) kohta, teavitades sellest koheselt kirjalikult kohanemisprogrammi korraldajat.

(10) Käesoleva paragrahvi lõikes 9 sätestatud ei kohaldata käesoleva määruse § 2 lõike 1 punktis 4 nimetatud uussisserändaja suhtes.

(11) Kui uussisserändajale on käesoleva määruse § 6 kohaselt kohanemisprogrammis osalemine osaliselt või täielikult kohustuslik, loetakse kohanemisprogramm läbituks kõigi kohustuslike teemamoodulite ja kohustusliku eesti keele õppe läbimisel.

(12) Uussisserändaja, kes tervises seisundi tõttu ei ole võimeline kohanemisprogrammi täielikult läbima, osaleb kohanemisprogrammis sellises ulatuses ja sellisel viisil, mida tema tervises seisund võimaldab.

(13) Uussisserändaja võib kohanemisprogrammis osaleda üksnes tema Eestis viibimise õiguse kehtivusaja jooksul.

§ 8. Kohanemisprogrammi baasmooduli erisus

Välismaalaste seaduse § 309¹⁴ lõikes 1 nimetatud uussisserändaja suunatakse käesoleva määruse § 6 lõikes 4 nimetatud baasmooduli asemel lühimoodulisse vastavalt käesoleva määruse lisale 6.

4. peatükk Rakendussätted

§ 9. Varem alustatud kohanemisprogrammis osalemine

Enne käesoleva määruse jõustumist alustatud kohanemisprogrammis osalemine toimub siseministri 13. augusti 2014. a määruses nr 34 „Kohanemisprogramm“ sätestatud tingimustel ja korras.

§ 10. Määruse kehtetuks tunnistamine

Siseministri 13. augusti 2014. a määrus nr 34 „Kohanemisprogramm“ tunnistatakse kehtetuks.

§ 11. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 2026. aasta 12. juunil.

Minister
Kantsler

Lisa 1 Baasmoodul
Lisa 2 Digimoodul
Lisa 3 Töömoodul
Lisa 4 Peremoodul
Lisa 5 Ettevõtlusmoodul

Lisa 6 Baas- ja lühimoodul rahvusvahelise kaitse saajale ning baasmoodul ajutise kaitse saajale
Lisa 7 Sisseelamismoodul